

Gazdagodás válságban

VISSZHANG - LXV. évfolyam, 27. szám, 2021. július 9.

Amerika borzalmasan nagy árat fizetett a koronavírus-járvány félrekezeléséért Donald Trump elnöksége alatt. A COVID-halottak száma már hatszázezer fölött van, több, mint a világ bármelyik országában, Kínáról nem is beszélve, ahol az áldozatok száma még az ötezret sem éri el. Tavaly a nemzeti jövedelem közel négy százalékkal csökkent a járvány miatt mesterséges kómába helyezett amerikai gazdaságban, az év első felében húszmillióan veszítették el az állásukat, és a vállalkozások tízezrei mentek tönkre. Ilyen előzmények után ki ne csodálkozna azon, hogy az amerikai családok húsba vágó jövedelem- és vagyonszűkülést szenvednek. Úgy, mint legutóbb, a 2008-as „nagy recesszióban”, amikor az amerikai háztartások elképesztően vastag, nyolcbillió dollárra rúgó vagyonszűkülést könyveltek el.

Ám a mostani válság ebből a szempontból is extraordinarius volt: tavaly az amerikai háztartások nem szegényebbek, hanem 14 billió dollárral gazdagabbak lettek a tőzsdei árfolyamok és az ingatlanárak a járványra fittyet hányó szárnyalása és a kormánytól kapott, bőkezű készpénzadományok, valamint munkanélküli-pótségek következtében. Nemcsak a jómódú családok jártak jól a válságban (bár a tőzsdenyereség nagy részét ők tették zsebre), hanem az alacsonyabb jövedelműek többsége is. Például a legkisebb jövedelmű háztartások folyószámla-egyenlege a válság alatt a másfélszeresére szökkent fel az ingyenes készpénzjuttatásnak és a kiegészítő munkanélküli-támogatásoknak köszönhetően.

Mi változott meg annyira 2008-hoz képest? A kormány és a független központi jegybank, a Federal Reserve Board a válsághoz való hozzáállása. Washingtonban meglehetősen általános volt a vélekedés, hogy a 2008-as recesszióból azért volt olyan lassú a kilábalás, mert mind a kormány, mind a Fed – a költségvetési hiány és az államadósság elszaladásától való félelmükben – bátortalan, túlzottan visszafogott volt a gazdaság élénkítésében. Most viszont mindkettő – a fejlett világban egyedülállóan – szinte nyaklónélkül pumpálja a likviditást, a friss vásárlóerőt a gazdaságba. Joe Biden valószínűleg a legjobban költséges elnökként fog bevonulni az amerikai történelembe. Ezek után nem csoda a lakosság rózsás jövedelmi helyzete és az amerikai gazdaság villámgyors felépülése. A múlt év második felétől a GDP valószínűleg hasít, s az idén várható hétszázalékos növekedéssel az Egyesült Államok lesz messze a leggyorsabb nyugati gazdaság és a nemzetközi kereskedelem mozdonya. Most még korai arról elmélkedni, hogy lesz-e ennek később böjtje például egy vágtató infláció formájában.

Ronald Reagan elhíresült mondása szerint „a kormány a problémát, nem a megoldást jelenti”. Ma kevesen osztják ezt a szállóigét Amerikában.